

ГОСУДАРСТВЕННОЕ ОБРАЗОВАТЕЛЬНОЕ УЧРЕЖДЕНИЕ

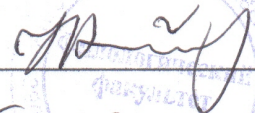
«Приднестровский государственный университет им. Т.Г. Шевченко»

Филологический факультет

Кафедра украинской филологии

УТВЕРЖДАЮ:

И. о. декана филологического факультета

доц. Кривошапова Н. В./

«05» 10 2018 г.

РАБОЧАЯ ПРОГРАММА

на 2018/2019 учебный год

учебной дисциплины

«СИНТАКСИС»

Направление подготовки:

45.03.01 ФИЛОЛОГИЯ

Профиль подготовки:

«ОТЕЧЕСТВЕННАЯ ФИЛОЛОГИЯ (УКРАИНСКИЙ ЯЗЫК И ЛИТЕРАТУРА)»

Для набора 2015 г.

квалификация (степень) выпускника

БАКАЛАВР

Форма обучения:

ОЧНАЯ

Тирасполь 2018

**Рабочая программа дисциплины «Синтаксис» /сост. Е.А.Леонтьева –
Тирасполь: ГОУ ПГУ, 2018. – 10 с.**

Рабочая программа предназначена для преподавания дисциплины «Синтаксис» студентам очной формы обучения по направлению подготовки бакалавра 45.03.01 «Филология»

Рабочая программа составлена с учетом Федерального Государственного образовательного стандарта высшего образования по направлению подготовки 45.03.01 «Филология», утвержденного приказом № 947 Минобрнауки России от 07.08.2014.

Составитель Е.А. Леонтьева, ст. преподаватель

1. Цели освоения дисциплины

Цели освоения дисциплины

Целями освоения дисциплины «Синтаксис» являются:

- ☐ освоение обучающимися системы научных фактов, адекватно отражающих синтаксический уровень современного украинского языка, правильное использование системы фактов в самостоятельных научных исследованиях;
- ☐ овладение синтаксическими нормами образования различных типов текстов, приемами практического анализа явлений синтаксиса и редактирования текстов профессионального назначения;
- ☐ овладение способами демонстрации своих знаний в области синтаксических теорий, формами устной, письменной и виртуальной презентации результатов теоретических исследований, практических наблюдений над основными синтаксическими единицами украинского языка.

Задачи курса:

Теоретические: в ходе чтения лекционного курса синтаксиса обеспечить прочные теоретические знания всех разделов, предусмотренных программой, а также развивать культуру исследовательской деятельности студентов: дать определенный круг знаний о синтаксическом строе украинского языка, синтаксических единицах, видах синтаксической связи, о структуре, семантике, функционировании словосочетания, простого и сложного предложения, текста

Практические: На практических занятиях создавать проблемные ситуации оказывать предпочтение использованию разнообразных методов и приемов во время проведения практических занятий, развить навыки работы научить видеть эстетические возможности основных единиц языка (звука, морфемы, слова, предложения): развить навыки сознательного использования речевых средств; сформировать навыки многоаспектного анализа синтаксических конструкций; выработать пунктуационные, интонационные навыки практического пользования языком.

2. Место дисциплины в структуре ООП ВО

Данная учебная дисциплина входит в **базовую часть Б1.Б12.4. ФГОС-3** по направлению подготовки ВО 45.03.01 - «Филология», профилю «Отечественная филология (Украинский язык и литература)».

Междисциплинарные связи:

Для изучения дисциплины необходимы компетенции, сформированные у обучающихся в результате обучения в средней общеобразовательной школе и в результате освоения ряда дисциплин ООП подготовки бакалавра филологии: «Введение в языкознание», «Введение в специальную филологию», «Основы филологии», а также других разделов теоретического курса основного языка (лексикология и морфология современного украинского языка).

Для лучшего усвоения учебного материала применяются такие методы и приемы, как лекция с использованием художественных текстов и ТСО, беседа, анализ и синтез, углубленный анализ эпизодов и образов, сопоставление художественных произведений, самостоятельная работа студентов в виде сообщений, рефератов.

3. Требования к результатам усвоения дисциплины:

Изучение дисциплины направлено на формирование следующих компетенций:

ОПК-2 способностью демонстрировать знание основных положений и концепций в области общего языкознания, теории и истории основного изучаемого языка (языков), теории коммуникации;

ОПК-5 свободным владением основным изучаемым языком в его литературной форме, базовыми методами и приемами различных типов устной и письменной коммуникации на данном языке;

В результате изучения дисциплины студент должен:

3.1. Знать:

- предмет и задачи синтаксиса;

- основные характеристики единиц (словосочетания, простого предложения, сложного предложения);
- классификации синтаксических единиц;
- синтаксические связи и отношения, объединяющие компоненты синтаксических единиц в единое целое;
- основные аспекты изучения синтаксиса (формальный, коммуникативный и семантический);
- понятие текста; основные качества художественного текста, основные текстовые категории;

3.2. Уметь:

- выделить словосочетание и провести его структурно-семантический анализ;
- охарактеризовать простое предложение с точки зрения его модальных значений и формальных способов их выражения; разобрать простое предложение по членам;
- найти сложное предложение в тексте, определить его тип, построить структурную схему, указать вид синтаксической связи между компонентами;
- составить текст-повествование, текст-описание, текст-рассуждение; выделить основные структурные компоненты текста, показать их связь

3.3. Владеть научной терминологией, широким лингвистическим кругозором, способностью анализировать лингвистический материал.

4. Структура и содержание дисциплины

4.1. Распределение трудоемкости в з.е./часах по видам аудиторной и самостоятельной работы студентов по семестрам:

Семестр	Количество часов						Форма итогового контроля
	Трудоём- кость в з.е./часах	В том числе					
		Аудиторных				Самост.раб.	
		Всего	Лекций	ЛР	ПЗ		
7	3з.е/108	52	16	8	28	20	Экзамен Контроль 36
8	4з.е/144	50	16	10	24	58	Экзамен Контроль 36
контроль							72
Всего:	7з.е/252	102	32	18	52	78	72

4.2. Распределение видов учебной работы и их трудоемкости по разделам дисциплины.

№ Раздела	Наименование разделов	Количество часов				
		Всего	Аудиторная работа			внеауд. работа (СР)
			Л	ПЗ	ЛР	
1	Вступ. Словосполучення	26	6	10	2	8
2	Просте речення	82	10	18	6	12+36
3	Складне речення	108	16	24	10	38+36
Всього:		252	32	52	18	150

4.3. Тематический план по видам учебной деятельности

Лекции

9№ п/п	Номер раздела дисциплины	Объём часы	Тема занятия	Учебно- наглядные пособия
			7 семестр	
1	1	2	Предмет синтаксису.	Таблиці
2	1	2	Типи словосполучень	Таблиці
3	1	2	Семантико-синтаксичні відношення у словосполученні	роздатковий матеріал

4	2	2	Речення, як основна синтаксична одиниця. Класифікація речень за метою висловлення:	роздатковий матеріал
5	2	2	Двоскладні речення: головні члени двоскладного речення:	роздатковий матеріал
6	2	2	Двоскладні речення: другорядні члени двоскладного речення:	роздатковий матеріал
7	2	2	Односкладні речення.	роздатковий матеріал
8	2	2	Просте ускладнене речення.	Таблиця
Всього за 7 семестр		16		
8 семестр				
1	3	2	Складне речення як синтаксична одиниця.	роздатковий матеріал
2	3	2	Складносурядні речення.	Таблиці
3	3	2	Складнопідрядні речення.	роздатковий матеріал
4	3	2	СПР з підрядними підметовими та підрядними присудковими	роздатковий матеріал
5	3	2	СПР з підрядними означальними	роздатковий матеріал
6	3	2	СПР з підрядними обставинними	роздатковий матеріал
7	3	2	Безсполучникові складні речення.	Таблиця
8	3	2	Складні синтаксичні конструкції.	роздатковий матеріал
Всього за 8 семестр		16		

Практические занятия

№ п/п	Номер раздела дисциплины	Объём часов	Тема занятия	Учебно-наглядные пособия
7 семестр				
1	1	2	Співвідношення наукової парадигми і синтаксичної проблематики	роздатковий матеріал
2	1	2	Словосполучення – номінативна синтаксична одиниця. Слово і словосполучення. Словосполучення і речення.	роздатковий матеріал
3	1	2	Граматична форма і граматичне значення словосполучення	роздатковий матеріал
4	1	2	Типи словосполучень за семантико-синтаксичними відношеннями	Таблиця
5	1	2	Типи словосполучень за морфологічним вираженням компонентів, за ступенем злитості їх компонентів, за будовою	роздатковий матеріал
6	2	2	Класифікація речень за структурою	Таблиця
7	2	2	Типи речень за модальністю. Типи речень за експресією	Таблиця
8	2	2	Особливості ускладнення простого речення і типи мовленнєвої	Таблиця

			членованості / нечленованості, повноти / неповноти речень	
9	2	2	Класифікація речень за співвідношенням із судженнями	Таблиці
10	2	2	Просте речення. Граматична основа простого речення.	роздатковий матеріал
11	2	2	Структура простого речення. Вчення про другорядні члени речення	роздатковий матеріал
12	2	2	Статус односкладного речення в системі синтаксичних одиниць.	роздатковий матеріал
13	2	2	Синтаксис ускладненого речення.	роздатковий матеріал
14	2	2	Актуальне членування речення	роздатковий матеріал
Всього за 7 семестр		28		
8 семестр				
1	3	2	Складне речення. Статус. Структура і функції.	Таблиці
2	3	2	Складносурядне речення	Таблиці
3	3	2	Смислові відношення між частинами складносурядного речення	роздатковий матеріал
4	3	2	Поняття про складнопідрядне речення	Таблиця
5	3	2	Особливості синтаксичних зв'язків у складнопідрядних реченнях	Таблиця
6	3	2	Основні принципи класифікації складнопідрядних речень	Таблиця
7	3	2	Граматична форма і граматичне значення безсполучникового складного речення	роздатковий матеріал
8	3	2	Основні різновиди безсполучникових складних речень	роздатковий матеріал
9	3	2	Складні синтаксичні конструкції.	роздатковий матеріал
10	3	2	Текст як лінгвістична категорія	роздатковий матеріал
11	3	2	Конструкції з чужим мовленням.	роздатковий матеріал
12	3	2	Лексичний повтор із синтаксичним поширенням	роздатковий матеріал
Всього за 8 семестр		24 .		

Лабораторные занятия

№ п/п	Номер раздела дисциплины	Объём часов	Тема занятия	Учебно-наглядные пособия
7 семестр				
1	1	2	Типи словосполучень за морфологічним вираженням головного Слова, за ступенем злитості головних компонентів та за будовою	роздатковий матеріал
2	2	2	Поняття про синтаксичне ускладнення простого речення	роздатковий матеріал

3	2	2	Відокремлені обставини, порівняння та звертання	роздатковий матеріал
4	2	2	Розділові знаки при однорідних означеннях, вставних і вставлених компонентах	роздатковий матеріал
Всього за 7 семестр		8		
8 семестр				
1	3	2	Розділові знаки у складносурядних реченнях	Таблиці
2	3	2	Синтаксичний аналіз складносурядних речень	Таблиці
3	3	2	Розділові знаки у складнопідрядних реченнях	роздатковий матеріал
4	3	2	Пунктуація у безсполучниковому складному реченні	Таблиця
5	3	2	Синтаксичний аналіз безсполучникових речень	Таблиця
Всього за 8 семестр		10		

Самостоятельная работа студента

Раздел дисциплины	№ п/п	Тема и вид СРС	Трудоемкость (в часах)
Вступ. Словосполучення.	1	Корелятивність синтаксичних зв'язків і синтаксичних одиниць	4
	2	Типологія семантико-синтаксичних відношень	2
	3	Філософські основи сучасного лінгвістичного аналітизму	2
	Всього:		8
	1	Позиційна модель речення валентність дієслова	2
Просте речення	2	Ієрархія синтаксичних категорій	1
	3	Актуальні проблеми аналізу синтаксичних категорій	2
	4	Лінгво-когнітивні параметри предикативного ядра	1
	5	Поняття структурного мінімуму речення	2
	6	Корелятивність / некорелятивність семантичної структури речення і його синтаксичної будови	2
	7	Актуальне членування речень	1
	8	Співвідношення актуального членування речення з формально-граматичним і власне-семантичним структуруванням речення	1
Підготовка до іспиту			36
Всього:			48
Всього:			56
Складне речення	1	Вільність / зв'язаність будови складних речень	2
	2	Грамматична природа речень із кількома присудками	4
	3	Регулярність / нерегулярність підрядності у системі складного речення.	4
	4	Функціонально-естетичні метаморфози українського речення в художньому стилі (бі- і поліфуркація, парцеляція, сегментація, відкриті і закриті речення)	4

	5	Сучасна українська синтаксична поетика: закономірності розвитку і тенденції	2
	6	Актуальні проблеми текстової лінгвістики: закономірності внутрішньотекстової організації	2
	7	Актуальні проблеми текстової лінгвістики: закономірності внутрішньотекстової організації	4
	Підготовка до іспиту		36
	Всього:		58
Всього:			110

5 Примерная тематика курсовых проектов (работ)

7 семестр

1. Сміслові відношення між підметом та присудком у реченнях з називним предикативним (на матеріалі східнослов'янських мов)
2. Синтаксична семантика як один з аспектів вивчення змістової сторони мови.

8 семестр

1. Функціонування фразеологізмів з семантикою темпоральності в східнослов'янських мовах
2. До питання семантичної класифікації українських фразеологізмів з квалітативною характеристикою (репрезентація зовнішності людини на матеріалі східнослов'янських мов)

6. Образовательные технологии

Семестр	Вид занятия (Л, ПР, ЛР)	Используются интерактивные образовательные технологии	Количество часов
7	ПР	Дискусія	4
	Л	Розумовий штурм	4
	ПР	Спілкування в парах	2
	Л	Експертно-аналітична робота з візуальним матеріалом, виконання письмових робіт, експрес-опитування	2
	ПР	Тестові завдання, електронні види тестування	6
Всього			18

7. Оценочные средства для текущего контроля успеваемости, промежуточной аттестации по итогам усвоения дисциплины и учебно-методическое обеспечение самостоятельной работы студентов (см. ФОС).

8. Учебно-методическое и информационное обеспечение дисциплины (модуля)

8.1. Основная литература:

1. Вихованець І.Р. Головні члени речення // Сучасна українська літературна мова. Синтаксис / За ред. І.К.Білодіда. – К.: Наук. думка, 1972.
2. Вихованець І. Р. Граматика української мови. Синтаксис: — К.: Либідь, 1993.
3. Вихованець І.Р. Нариси з функціонального синтаксису української мови. – К.: Наук. думка, 1992. – 224
3. Загнітко А. П. Теоретична грамати́ка української мови: Синтаксис: Монографія. — Донецьк: ДонНУ, 2001.
4. Межов О.Г. Суб'єктні синтаксеми в структурі простого речення: Монографія. – Луцьк: Вид-во ВДУ ім. Лесі Українки «Вежа», 2007. – 184 с.
5. Пешак М.М. Комунікативний синтаксис. – К. : Довіра, 2000. – 152 с.

8.2. Дополнительная литература:

8 семестр

2. Сучасна українська літературна мова. /За ред. Плющ М.Я. – Київ: Вища школа, 1994
3. Ломакович С.В., Жовтобрюх В.Ф. Синтаксис. Вправи, завдання, диктанти. – Харків: Торсінг, 1999
4. Сучасна українська літературна мова: Підручник /А. П. Грищенко, Л. І. Мацько, М. Я. Плющ та ін.; За ред. А. П. Грищенка. — 3-тє вид., допов. — К.: Вища шк., 2002. — 439 с.
5. Українська мова. Диктанти, завдання, правила, дидактичні матеріали. – Харків: Торсінг, 1999.
6. Юшук І. П. Українська мова. — К.: Либідь, 2004. — 640

Справочная литература

1. Безобразова Л.Л., Степаненко М.І. Словник лінгвістичних термінів. – Полтава, 1999
- Бибик С.П., Єрмоленко С.Я., Пустовіт Л.О.
2. Словник епітетів української мови / За ред Л.О.Пустовіт. – К.: Довіра, 1998. – 431 с.
- Гром'як П.Т., Ковалів Ю.І. та ін. Літературознавчий словник довідник. – К., 1997
3. Літературознавча енциклопедія : у 2-х томах. / авт.-уклад. Ю. І. Ковалів. – К.: ВЦ „Академія”, 2007. – Т. І. – 608 с.; Т. 2. – 624 с.

8.3. Программное обеспечение и Интернет-ресурсы:

1. <http://www.nlr.ru:8101/>
2. <http://www.lib.msu.su/>
3. <http://www.lib.tsu.ru>.
4. <http://www.gramota.ru/>
5. <http://grammar.ru/>
6. <http://www.zankov.ru/practice/stuff/article=50/>

8.4. Методические указания и материалы по видам занятий

Учебная дисциплина обеспечена учебно-методической документацией и материалами. Її содержание представлено в локальной сети университета. Для студентов обеспечена возможность доступа к современным профессиональным базам данных, информационным, справочным и поисковым системам. К практическим занятиям разработана система тестовых заданий.

Методические указания и материалы по видам занятий:

Сучасна українська мова: навчально-методичний посібник до державного екзамену для студентів філологічного факультету спеціальності «Українська мова та література» / Укл. П.І.Білоусенко, Л.П.Бойко, Л.П.Денисенко, Н.О.Зубець, Л.І.Кучеренко, С.В.Сабліна, Л.М.Стовбур, Т.Г.Шевченко. - Запоріжжя, 2007. - 70 с

Сучасна українська мова (синтаксис) : метод. рек. для студ. 2 курсу, які навчаються за напрямом підготовки 6.020303 – Філологія (кредит.-модул. система) / Нар. укр. акад., [каф. українознав. ; упоряд. Г. В. Хмара]. – Х. : Вид-во НУА, 2008. – 48 с

Сучасна українська літературна мова. Синтаксис: Навч.-метод. матеріали до курсу / Уклад. О.Г.Межов, Т. Є. Масицька.– Луцьк: РВВ – Вежа. Волин. нац. ун-ту ім. Лесі Українки, 2008.– 136с.

9 Материально-техническое обеспечение дисциплины (модуля):

Приднестровский государственный университет им. Т.Г. Шевченко, филологический факультет имеют в наличии необходимое материально-техническое обеспечение для выполнения данной программы:

- доступ к сети Интернет во время самостоятельной подготовки;
- наличие специальных аудиторий, оборудованных мультимедийной аппаратурой;
- библиотечный фонд университета, центра украинской культуры, кафедры украинской филологии;
- тестовые задания для проверки знаний по данной дисциплине;
- мультимедийный проектор с экраном для презентаций;
- набор слайдов.

10. Методические рекомендации по организации изучения дисциплины (см. ФОС):

Рабочая учебная программа по дисциплине «Синтаксис» составлена в соответствии с требованиями Федерального Государственного образовательного стандарта ВО по направлению подготовки 45.03.01 «Филология» и учебного плана по профилю подготовки «Отечественная филология (Украинский язык и литература)».

11. Технологическая карта дисциплины

Курс 4 группа ФФ15ДР62УА семестр 7, 8

Преподаватель - лектор - ст. преподаватель Е.А. Леонтьева

Преподаватели, который ведёт практические занятия – ст. преподаватель Е.А. Леонтьева

Кафедра украинской филологии

Модульная система не предусмотрена.

Составитель:
ст. преподаватель

Леонтьева Е.А.

Зав. кафедрой
украинской филологии
к.ф.н., доцент

Якимович Е.І.